

Approbat în ședința Guvernului din _____ 2026

Decizia protocolară nr. _____/2026

Proiect

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor

În temeiul art. 5 alin. (1) lit. k) și alin. (3) și art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, cu modificările ulterioare,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul 1. – Se declară utilitatea publică de interes național pentru lucrările de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor, implementate la nivel național pentru toate regiunile de management al deșeurilor, care includ lucrări de construcție a centrelor regionale de gestionare a deșeurilor și a stațiilor de transfer.

Articolul 2. – Constituie obiecte ale exproprierii permanente sau temporare, identificate conform studiilor de fezabilitate, necesare pentru lucrările prevăzute la art. 1:

1) bunurile imobile proprietate privată sau proprietate publică ce aparțin unităților administrativ-teritoriale aferente lucrărilor prevăzute la art. 1, situate în extravilanul și/sau în intravilanul următoarelor localități: Regiunea de management al deșeurilor (în continuare – *RMD*) nr. 1 – municipiul Cahul, satul Cania din raionul Cantemir, orașul Taraclia și municipiul Comrat; *RMD* nr. 2 – orașele Cimișlia, Leova și Iargara, satul Sălcuța din raionul Căușeni și satul Feștelita din raionul Ștefan Vodă; *RMD* nr. 4 – satul Șerpeni din raionul Anenii Noi, satul Bolohani din raionul Orhei, municipiile Hîncești și Strășeni, satul Costești raionul Ialoveni, municipiul Chișinău; *RMD* nr. 5 – comuna Florițoaia Veche din raionul Ungheni, satul Nișcani din raionul Călărași și orașul Nisporeni; *RMD* nr. 7 – comuna Biliceni Noi din raionul Sîngerei, orașul Rîșcani, satele Redi-Cereșnovăț și Hristici din raionul Soroca, municipiul Soroca, satul Parcani din raionul Șoldănești; *RMD* nr. 8 – orașele Dondușeni și Briceni, precum și municipiul Edineț;

2) dreptul de folosință sau alte drepturi reale asupra bunurilor imobile menționate la pct. 1), care urmează a fi utilizate pe perioada executării lucrărilor de construcție.

Articolul 3. – (1) Prin derogare de la art. 105 alin. (2) lit. b) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, Instituția Publică Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe emite certificatul de urbanism pentru proiectarea lucrărilor de construcție a stațiilor de transfer și a centrelor regionale de gestionare a deșeurilor fără acordul scris și/sau autentificat notarial al proprietarilor/coproprietarilor de bunuri imobile ale căror interese ar putea fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție, cu informarea prealabilă, în scris, a acestora.

(2) Prin derogare de la art. 148 alin. (1) lit. b) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, Instituția Publică Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe emite autorizația de construire fără acordul autentificat notarial al proprietarilor/coproprietarilor de bunuri imobile ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcție și în perioada exploatării infrastructurii construite, cu informarea prealabilă, în scris, a acestora.

Articolul 4. – Prin derogare de la art. 58, 59 și 61 din Codul funciar nr. 22/2024, retragerea din circuitul agricol sau din fondul forestier a terenurilor afectate de lucrările de construcție de interes național are loc prin efectul prezentei legi și este:

1) definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările de construcție a obiectivelor menționate, cu trecerea lor ulterioară în categoria terenurilor destinate construcțiilor și amenajărilor, cu modul de folosință – terenuri pentru amplasarea obiectelor gospodăriei comunale;

2) temporară, în cazul terenurilor afectate pe durata executării lucrărilor necesare pentru construcția obiectivelor menționate.

Articolul 5. – (1) Activitățile de proiectare, investigare, măsurători și alte activități pregătitoare pentru lucrările prevăzute la art. 1 pot fi desfășurate concomitent cu procedura de expropriere, fără a afecta desfășurarea acesteia și cu respectarea măsurilor, condițiilor și cerințelor expuse în acordul de mediu.

(2) Lucrările de construcție pe amplasamentele bunurilor imobile care, la data începerii lucrărilor, sunt în proprietatea statului și nu sunt grevate de drepturi ale terților care constituie obiect al exproprierii se pot executa fără a condiționa începerea acestora de emiterea deciziei de expropriere pentru alte bunuri imobile, cu respectarea acordului de mediu și a actelor permissive aplicabile.

(3) Lucrările de construcție pe amplasamentele bunurilor imobile care nu se află în proprietatea statului sau asupra cărora există drepturi ce urmează a fi expropriate se execută numai după consemnarea/plata despăgubirilor, emiterea

deciziei de expropriere și după intrarea legală în posesia amplasamentelor, în condițiile Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

Articolul 6. – Prin derogare de la art. 3 și art. 15 alin. (2) și (5) din Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, inițierea formării bunului imobil se efectuează la cererea Instituției Publice Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului, adresată Întreprinderii de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului”, fără acordul scris al titularilor cu ale căror drepturi este grevat bunul imobil, cu notificarea obligatorie a titularilor respectivi cu privire la inițierea procedurii de formare a bunului imobil și la expropriere.

Articolul 7. – (1) După publicarea actului de expropriere pentru cauză de utilitate publică, bunurile imobile se transmit în proprietatea statului și sunt date în administrarea Agenției Proprietății Publice, conform proiectelor realizate.

(2) În baza actului de expropriere și a dosarelor cadastrale întocmite în modul stabilit de actele normative, la cererea titularului de drept, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru asigură efectuarea înregistrărilor corespunzătoare în Registrul bunurilor imobile, din contul mijloacelor financiare alocate de la bugetul de stat.

Articolul 8. – Prevederile actelor normative și ale normativelor tehnice în construcții se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi, care instituie norme juridice speciale.

Articolul 9. – La data intrării în vigoare a prezentei legi:

1) se instituie interdicții privind:

a) înstrăinarea sau grevarea bunurilor imobile prevăzute pentru expropriere conform art. 2, exceptând transmiterea acestora în proprietatea sau în folosința statului;

b) eliberarea actelor permissive pentru executarea altor lucrărilor de construcție decât lucrările de utilitate publică de interes național prevăzute de prezenta lege, pentru bunurile imobile ce constituie obiecte ale exproprierii;

2) se consideră nule:

a) actele juridice în privința bunurilor imobile supuse exproprierii, altele decât cele cu privire la succesiune, care se vor încheia după intrarea în vigoare a prezentei legi;

b) avizele, acordurile, permisele, autorizațiile sau alte acte permissive, eliberate după intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de persoana în favoarea căreia au fost eliberate, pentru executarea altor lucrări decât lucrările de utilitate publică de interes național prevăzute de prezenta lege, aferente bunurilor imobile ce constituie obiecte ale exproprierii.

Articolul 10. – Guvernul, prin intermediul Ministerului Mediului și al Instituției Publice Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului:

1) va asigura realizarea măsurilor necesare pentru exproprierea bunurilor imobile proprietate privată sau proprietate publică ce aparțin unităților administrativ-teritoriale utilizate în lucrările de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor indicate la art. 2, precum și pentru exproprierea dreptului de folosință sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile necesare pentru lucrările de construcție de utilitate publică de interes național, identificate potrivit documentației de proiect elaborate în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, inclusiv va acorda suportul necesar instituțiilor abilitate în scopul transmiterii și înregistrării drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică din extravilanul și/sau intravilanul localităților menționate la art. 2;

2) va efectua plata despăgubirilor pentru exproprierea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile sau pentru exproprierea temporară a dreptului de folosință, din contul mijloacelor alocate de la bugetul de stat;

3) va solicita Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru instituirea în Registrul bunurilor imobile a interdicției de înstrăinare a obiectelor prevăzute pentru expropriere, din contul mijloacelor financiare alocate de la bugetul de stat;

4) va notifica autorităților publice locale în a căror rază se află bunurile imobile care constituie obiecte ale exproprierii, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, interdicțiile impuse asupra bunurilor.

Articolul 11. – Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul legii a fost elaborat de către Ministerul Mediului.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul prevederilor art. 5 alin. (1) lit. k) și alin. (3) și al art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Situația existentă în domeniul gestionării deșeurilor municipale și a deșeurilor industriale nepericuloase în Republica Moldova este caracterizată, în mod preponderent, prin eliminarea acestora prin depozitare, această opțiune reprezentând, din punct de vedere economic, cea mai accesibilă soluție pentru autoritățile publice locale și operatorii de salubritate. Drept consecință, ierarhia deșeurilor, consacrată de principiile moderne de gestionare a deșeurilor, respectiv prevenirea generării, reutilizarea, reciclarea, valorificarea și, în ultimă instanță, eliminarea, nu este aplicată în mod efectiv. Colectarea separată a deșeurilor reciclabile și biodegradabile, precum și reciclarea și reutilizarea acestora, rămân insuficient dezvoltate și neatractive din punct de vedere economic, atât pentru generatorii de deșeuri, cât și pentru operatorii economici implicați în domeniu.

Această situație este agravată de nivelul redus de dezvoltare a infrastructurii de gestionare integrată a deșeurilor, de capacitatea limitată a autorităților publice locale de a implementa sisteme moderne de colectare și tratare, precum și de lipsa unor mecanisme economice eficiente care să stimuleze prevenirea generării deșeurilor și valorificarea acestora ca resurse. În consecință, pe termen mediu și lung, sectorul gestionării deșeurilor se confruntă cu dificultăți structurale care frânează atingerea obiectivelor naționale și internaționale în domeniul protecției mediului și dezvoltării durabile.

Principalele probleme de mediu asociate gestionării necorespunzătoare a deșeurilor, inclusiv prin depozitare neconformă sau excesivă, se manifestă prin poluarea apelor de suprafață și subterane, a solului și a aerului, precum și prin generarea de emisii de gaze cu efect de seră. Aceste efecte au un impact direct asupra schimbărilor climatice, sănătății populației și biodiversității. Totodată, nerespectarea principiilor economiei circulare și menținerea unui model predominant liniar de producție și consum contribuie la epuizarea resurselor naturale și la pierderea valorii materiale a deșeurilor, care ar putea fi reintegrate în circuitul economic.

În acest context, se impune intervenția legislativă în vederea creării și dezvoltării unei infrastructuri moderne, eficiente și regionalizate de gestionare a deșeurilor, care să permită aplicarea coerentă și uniformă a politicilor publice în domeniu la nivel național și regional. Intervenția propusă urmărește consolidarea cadrului instituțional și operațional necesar organizării managementului deșeurilor pe regiuni de management, optimizării costurilor, creșterii eficienței serviciilor publice de salubritate și reducerii dependenței de depozitarea deșeurilor. Dezvoltarea infrastructurii regionalizate de colectare, sortare, tratare și valorificare a deșeurilor este esențială pentru dezvoltarea unei infrastructuri de gestionare a deșeurilor în cadrul Proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova”.

Dezvoltarea unei infrastructuri moderne și regionalizate de management al deșeurilor va permite decuplarea creșterii economice de degradarea mediului și eficientizarea utilizării resurselor. Astfel, intervențiile propuse contribuie direct la realizarea Obiectivului general 10 „Asigurarea unui mediu sănătos și sigur” din Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, cu efecte pozitive asupra sănătății populației și calității vieții în Republica Moldova.

În context, necesită să fie declarate utilitate publică de interes național lucrările de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor următoarele localități, identificate conform studiilor de fezabilitate, elaborate în acest sens: Regiunea de Management Regional (în continuare – RMD) numărul 1 – orașul Cahul, orașul Cania raionul Cantemir, orașele Taraclia și municipiul Comrat; RMD nr. 2 - orașele Cimișlia, Leova și Iargara, satul Sălcuța raionul Căușeni, satul Feștelita raionul Ștefan Vodă; RMD nr. 4 - satul Șerpeni raionul Anenii Noi, satul Bolohan raionul Orhei, municipiile Hîncești și Strășeni, satul Costești raionul Ialoveni, municipiul Chișinău; RMD nr. 5 - comuna Florițoaia Veche raionul Ungheni, satul Nișcani raionul Călărași, orașul Nisporeni; RMD nr. 7 - comuna Biliceni Noi raionul Sîngerei, orașul Rîșcani, satele Redi-Cereșnovăț și Hristici raionul Soroca, municipiul Soroca, satul Parcani raionul Șoldănești; RMD nr. 8 - orașele Dondușeni și Briceni, precum și municipiul Edineț.

În conformitate cu prevederile art.7 alin.(2) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, prin Hotărârea de Guvern nr. 611/2025 a fost creată Comisia pentru cercetarea prealabilă. În cadrul ședinței de lucru din 28 octombrie 2025, în urma deliberării, Comisia a stabilit existența elementelor justificative a premiselor economice-sociale, ecologice, de urbanism și amenajare a teritoriului și prin votul majorității membrilor prezenți a decis asupra necesității declarării utilității publice a lucrărilor de dezvoltare a infrastructurii de gestionare a deșeurilor în cadrul Proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova” (anexat se prezintă procesul verbal).

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

- Declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor nominalizate;
- Definirea obiectelor exproprierii necesare pentru lucrările menționate la art. 1, inclusiv zonele de siguranță a acestora;
- Împuternicirea Instituției Publice Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe cu emitere, într-un regim accelerat și fără blocaje nejustificate, a certificatelor de urbanism, pentru proiectarea stațiilor de transfer și a centrelor de gestionare a deșeurilor, prin derogarea de la prevederile art. 105 alin. (2) lit. b) din Codul urbanismului și construcții nr. 434/2023, în vederea realizării proiectelor de utilitate publică necesară dezvoltării infrastructurii naționale de management al deșeurilor.
- Împuternicirea Guvernului să întreprindă măsurile necesare pentru exproprierea bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică de interes național;
- Plata despăgubirilor pentru expropriere și cheltuielile pentru lucrările cadastrale și evaluarea bunurilor imobile se vor efectua de către Guvern din mijloacele alocate de la bugetul de stat;
- Subsecvent, pentru asigurarea realizării lucrărilor de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor nominalizate conform termenilor stabiliți proiectul de lege urmează să intre în vigoare la expirarea termenului de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial.

Implementarea derogărilor prevăzute la art. 3 și art. 4 este indispensabilă pentru demararea rapidă a lucrărilor publice de gestionare a deșeurilor și protejarea sănătății populației. Fără derogări, cerința acordurilor notariale ar bloca proiectul și ar prelungi poluarea, riscând pierderea finanțării externe. Derogările propuse realizează echilibrul necesar: deblocarea imediată a investiției de interes public major (infrastructură de mediu) păstrând garanții procedurale (informare prealabilă în scris, despăgubiri și drept la contestație).

Proiectul se încadrează în domeniul utilității publice naționale (Legea 488/1999, art.5 alin. (1) lit. k, art.6 alin.(1) lit. a), întrucât vizează o infrastructură critică de protecție a mediului. În acest cadru, Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 prevede în mod normal obligativitatea acordului proprietarilor la emiterea certificatului de urbanism (art.105 alin. (2) lit. b) și a autorizației de construire (art.148 alin. (1) lit. b). Derogările proiectate la art. 3 – 4 ascund aceste cerințe formale tocmai pentru a evita blocajele procedurale.

Necesitatea este în interesul public major – reducerea poluării și protejarea sănătății populației. În lipsa derogărilor, demararea lucrărilor ar întârzia semnificativ; de exemplu, absența unui acord scris al tuturor proprietarilor ar amâna lung eliberarea autorizațiilor,

punând în pericol termenele proiectului. Situația de gestionare deficitară a deșeurilor impune remedierea urgentă: orice întârziere prelungește depozitarea necontrolată a deșeurilor (cu risc crescut de poluare a solului, apelor și de afecțiuni de sănătate). Mai mult, proiectul are finanțări externe cu termene stricte (UE, BERD, Banca Mondială etc.), iar nerespectarea acestora ar conduce la pierderea fondurilor. Derogările permit conformarea imediată la angajamentele asumate.

În același timp, textul proiectului menține garanțiile procedurale esențiale: proprietarii vor fi informați prealabil în scris despre lucrări (prin notificări oficiale) și vor primi despăgubiri juste stabilite de Guvern (art.5 alin.(3)). Legea păstrează dreptul acestora de a contesta ulterior valorile despăgubirilor sau modul de aplicare, asigurând echilibrul între interesul public și protecția dreptului de proprietate. Derogările propuse nu suprimă drepturile titularilor asupra bunurilor imobile afectate, ci înlătură doar condiția obținerii acordului lor prealabil pentru emiterea actelor necesare și inițierea procedurilor aferente, în scopul realizării cu celeritate a proiectului de interes național, cu menținerea obligației de informare și notificare a persoanelor vizate.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea de a nu face.

Această opțiune ar determina realizarea Proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova” conform cadrului normativ general, ceea ce ar îngreuna accesul la terenurile necesare pentru dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor, expunând proiectul la riscul refuzului proprietarilor de a ceda dreptul de folosință de proprietate, ceea ce ar putea pune în pericol implementarea proiectului și/sau implementarea întârziată, ceea ce ar genera costuri suplimentare semnificative.

Tergiversarea procesului de implementare și lipsa acțiunilor ar putea duce la incapacitatea de implementare a proiectului în termenii stabiliți în comun acord cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Investiții și Parteneriatul pentru Eficiență Energetică și Mediu în Europa de Est, și pierderea resurselor financiare alocate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea noului model regional de gestionare a deșeurilor va conduce la reducerea sarcinilor impuse autorităților administrației publice locale și anume, sarcinile operaționale privind colectarea, transportul și tratarea deșeurilor, inclusiv de responsabilitatea directă pentru gestionarea contractelor de operare. Aceste funcții vor fi preluate integral de operatorul regional, care va administra infrastructura de transfer, sortare și depozitare și va asigura furnizarea serviciului public la nivelul regiunii. În acest context, rolul APL se va concentra pe monitorizare, controlul conformității și supravegherea calității serviciului, ceea ce va permite consolidarea funcției de reglementare și o utilizare mai eficientă a resurselor administrative. Totodată, extinderea aplicării mecanismelor de responsabilitate extinsă a producătorului va contribui la reducerea volumului de deșeuri eliminate la depozit, prin creșterea recuperării și reciclării materialelor valorificabile.

Proiectul generează, de asemenea, un impact semnificativ asupra sectorului public, prin: modernizarea și extinderea infrastructurii de gestionare a deșeurilor;

- consolidarea responsabilităților instituționale la nivelul ministerelor, agențiilor și autorităților publice;
- presiuni suplimentare asupra finanțelor publice, compensate de beneficii pe termen lung;
- îmbunătățirea calității serviciilor publice și a calității mediului;
- creșterea transparenței, responsabilității și capacității administrative a statului.

Dezvoltarea infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor, inclusiv modernizarea facilităților de colectare, sortare și valorificare, va conduce la optimizarea serviciilor de salubritate și la reducerea riscurilor de poluare. Aceasta va avea un impact direct asupra sănătății populației, prin diminuarea expunerii la contaminanți și reducerea poluării solului, apei și aerului. În plus, măsurile propuse vor sprijini dezvoltarea economică locală prin crearea de locuri de muncă și stimularea investițiilor în infrastructura de mediu.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Dezvoltarea infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor se implementează cu suportul financiar al investitorilor internaționali – **Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Investiții și Parteneriatul pentru Eficiență Energetică și Mediu în Europa de Est.**

Totuși, implementarea proiectului de Lege privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor poate implica, în anumite situații, utilizarea mijloacelor financiare din bugetul de stat pentru plata despăgubirilor aferente exproprierii unor bunuri imobile.

În prezent, majoritatea terenurilor identificate pentru amplasarea infrastructurii se află în proprietatea autorităților administrației publice locale, ceea ce limitează riscurile financiare imediate. Scopul proiectului de lege este de a preveni eventuale decizii ale autorităților locale care ar putea bloca sau anula transmiterea terenurilor necesare proiectului, înainte de transferul acestora în proprietatea statului. Cuantumul despăgubirilor pentru terenurile proprietate privată – după caz și în funcție de amplasament – va fi stabilit strict în conformitate cu art. 17 alin. (18) din Codul funciar și cu Legea nr. 989/2002 privind activitatea de evaluare, pe baza rapoartelor de evaluare întocmite de evaluatori autorizați.

Determinarea exactă a necesarului de resurse financiare depinde de finalizarea procedurilor de identificare, evaluare și transmitere a terenurilor care pot fi supuse exproprierii. În vederea respectării cadrului legal privind responsabilitatea bugetar-fiscală, prevăzut la art. 48 din Legea nr. 181/2014, Ministerul Mediului a înaintat propuneri pentru includerea cheltuielilor aferente în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2027–2029, estimând o necesitate de 6 milioane MDL. Această valoare reprezintă o necesitate financiară orientativă, destinată acoperirii eventualelor despăgubiri pentru exproprieri temporare (de exemplu, terenuri utilizate pe durata lucrărilor de construcție) și pentru exproprierea permanentă a terenurilor necesare implementării infrastructurii.

Aceste costuri sunt incluse în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2027-2029, propunerile Ministerului Mediului transmise către Ministerul Finanțelor prin scrisoarea nr.02-07/796 din 16.03.2026. Cheltuielile menționate nu impun generarea cheltuielilor automate din bugetul de stat. Orice plată a despăgubirilor va fi realizată numai în strictă necesitate, doar în cazul în care nu va fi identificată o alternativă juridică sau tehnică fezabilă și doar în limitele unui necesar real, justificat și evaluat profesional.

În situația în care, pe parcursul implementării, va fi necesară utilizarea resurselor bugetare, plățile vor fi efectuate din alocațiile planificate în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu, în strictă conformitate cu destinația acestora și cu o analiză financiară completă și argumentată, potrivit prevederilor Legii nr. 181/2014.

Prin urmare, proiectul de lege nu generează riscuri nejustificate pentru bugetul public național, iar toate costurile potențiale sunt estimate prudent, fundamentate legal și planificate astfel încât să fie evitat orice prejudiciu adus statului.

Estimarea impactului bugetar pentru exproprieri arată că scenariile prezentate și variază de la 0 MDL (fără exproprieri) la 6.000.000 MDL (toate cele 2 terenuri private expropriate la preț înalt). Punctul de plecare este legislația națională și datele de piață orientative.

Premise de calcul: În RMD5 și RMD8, toate terenurile necesare sunt în proprietatea statului ori despăgubiri nu pot avea loc.

În RMD nr. 2, RMD nr. 4 și RMD nr. 7 există două terenuri de aproximativ 2 ha, care ar putea fi expropriate. Pentru aceste terenuri sa folosit ca reper un preț aproximativ de 75 lei/m² (750.000 MDL/ha) ca valoare medie rezonabilă și 145 lei/m² (1.450.000 MDL/ha) ca valoare maximă. Aceste prețuri sunt orientative – derivate din surse locale (legis.md, anunțuri imobiliare, rapoarte BNS etc.) – și urmează a fi confirmate prin raport de evaluare autorizat conform legii.

Scenariile despăgubirilor:

Scenariul minim: 0 terenuri expropriate – despăgubiri totale = 0 MDL.

Scenariul mediu: 2 terenuri x 2 ha x 750.000 MDL/ha = 3.000.000 MDL.

Scenariul maxim: 2 terenuri x 2 ha x 1.450.000 MDL/ha = 5.800.000 MDL.

Cheltuieli administrative estimate: Pentru cele 2 terenuri, estimativ: evaluări cadastrale (~8.000 MDL total), taxe notariale (S0,5% din despăgubirea calculată, aprox. 15.000 MDL la 3 mil.), cheltuieli judecătorești posibile (~50.000 MDL), costuri eventuale de relocare

(~100.000 MDL dacă e cazul). Total adm. $\approx$ ~175.000 MDL (neglijabil comparativ cu despăgubirile mari).

Calculul numeric: În scenariul mediu, despăgubirile de 3.000.000 MDL + costurile adm. ~175.000 MDL = 3.175.000 MDL total. În scenariul maxim: 5.800.000 + ~175.000 = 5.975.000 MDL. Suma de 6.000.000 MDL a fost estimată de Ministerul Mediului în CBMT 2027–2029 ca limită de bugetare. Toate calculele de mai sus sunt orientative și trebuie verificate cu documentele atașate și cu date reale de evaluare.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor va contribui la diminuarea costurilor și timpului pentru sectorul privat, accelerând implementarea proiectului și generând avantaje economice (creșterea cererii de servicii și tehnologii circulare) și de mediu/sănătate. În cele ce urmează, am început analiza cu impactul asupra sectorului privat (conform cerinței beneficiarului), pentru a sublinia imediat beneficiile economice; considerăm că această structură este adecvată în contextul notei de fundamentare, deși, alternativ, analizele s-ar fi putut axa mai întâi pe utilitatea publică conform legii.

În procedura standard (Codul urbanismului 434/2023), fiecare proprietar afectat ar suporta costuri directe (taxe notariale de ~2.000 MDL per act pentru obținerea certificatului de urbanism și a autorizației de construire) și costuri administrative indirecte (timp de așteptare știut, eventuale contestații). Aceste costuri totale pentru 4 terenuri private (RMD 1, 2, 4, 7) ar fi de aproximativ 4.000 MDL x 4 = 16.000 MDL în taxe notariale directe, plus ~175.000 MDL costuri administrative suplimentare (evaluări cadastrale, taxe judiciare, relocări). Derogarea elimină taxele notariale pentru sectorul privat și comprimă procesele birocratice. Beneficiile potențiale sunt semnificative: economiile de timp estimate la 2–3 luni per amplasament (proiectul poate demara mai repede, evitând întârzieri ce ar putea duce la pierderea finanțării) și efecte pozitive asupra lanțurilor valorice și economiei circulare (prin activarea de noi piețe de reciclare și tehnologii verzi). Reducerea expunerii populației la contaminări și îmbunătățirea mediului creează condiții mai bune de afaceri și atrag investiții durabile, ceea ce sporește competitivitatea sectorului privat.

Analiză comparativă (procedură generală vs. derogatorie): În procedura generală, etapele principale sunt: (a) obținerea certificatului de urbanism – cu acord notarial al proprietarilor, termene de notificare (10–30 zile) și verificări cadastrale; (b) obținerea autorizației de construire – din nou cu acord notarial, termene similare. Fiecare etapă adaugă luni de așteptare și costuri administrative. În procedura derogatorie propusă, certificatul și autorizația sunt emise fără necesitatea acordului notar, proprietarii fiind doar informați în scris. Pașii formali se reduc (nu mai există formalități notariale pregătitoare), iar timpii se comprimă.

Pentru sectorul privat, riscul financiar este redus (niciun cost suplimentar și despăgubiri asigurate prin lege), iar riscul juridic – scăzut – deși proprietarii pot contesta cuantumul despăgubirilor, nu pot bloca deciziile. Măsurile de atenuare includ informarea transparentă a proprietarilor (prin proces-verbal și notificări oficiale), alocarea bugetară prealabilă pentru despăgubiri și proceduri de contestație clar stabilite.

Procedura derogatorie conferă sectorului privat avantaje net pozitive, sprijinind economia circulară și competitivitatea. Se recomandă: pregătirea din timp a documentelor de informare scrisă pentru proprietari; fixarea clară a despăgubirilor în bugetul multi-anual; menținerea dreptului la contestație și asigurarea monitorizării etapei de informare. În acest fel, utilitatea publică a investițiilor este realizată cu impact minim asupra actorilor privați, conform spiritului Legii 488/1999.

4.4. Impactul social

Dezvoltarea unei infrastructuri regionale moderne de gestionare a deșeurilor generează un impact social pozitiv prin asigurarea accesului echitabil al populației la servicii de colectare separată, reciclare și eliminare finală a deșeurilor. Această contribuție la publicitatea sănătății, la reducerea riscurilor pentru mediu și la creșterea calului vie în comunități.

<i>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</i>
Nu este aplicabil
<i>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</i>
Nu este aplicabil
<i>4.5. Impactul asupra mediului</i>
<p>Promovarea proiectului și dezvoltare a infrastructurii regionale moderne de gestionare a deșeurilor vor avea un impact pozitiv semnificativ asupra mediului prin reducerea sistematică a poluării solului, apelor de suprafață și subterane, precum și a aerului, ca urmare a diminuării depozitării necontrolate a deșeurilor. Implementarea sistemelor de colectare separată, sortare, tratare și valorificare va contribui la aplicarea efectivă a ierarhiei deșeurilor și a tranziției de la modelul liniar către economia circulară. De asemenea, proiectul va conduce la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră asociată gestionării necorespunzătoare a deșeurilor și va sprijini utilizarea eficientă a resurselor naturale.</p> <p>În ansamblu, dezvoltarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor creează premisele unui mediu mai curat, mai sigur și mai rezilient, contribuind direct la atingerea obiectivelor naționale de protecție a mediului și dezvoltare durabilă.</p>
<i>4.6. Alte impacturi și informații relevante</i>
Proiectul va contribui la realizarea obiectivelor stabilite pentru dezvoltarea Infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
<i>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</i>
Proiectul nu transpune acte ale UE.
<i>5.2. Măsuri normative care urmăresc dezvoltare a cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</i>
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
<p>Proiectul de lege a fost supus consultărilor publice și avizărilor de către entitățile publice de resort în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege poate fi accesat pe portalul web oficial al Ministerului Mediului și pe portalul guvernamental particip.gov.md.</p> <p>https://particip.gov.md/ro/document/stages/in-vederea-excluderii-riscurilor-si-asigurarea-implementarii-proiectului-deseuri-solide-in-republi/16053</p> <p>De asemenea, spre consultarea publică au fost plasate proiectul de lege, nota de fundamentare și tabelul de sinteză propunerilor și obiecțiilor, care pot fi accesate pe portalul web oficial al Ministerului Mediului și pe portalul guvernamental particip.gov.md la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-lege-privind-declararea-de-utilitate-publica-de-interes-national-pentru-lucrarile-de-cr/16053</p>
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de lege a fost supus expertizei juridice și respectiv expertizei anticorupție în conformitate cu cerințele Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative prin raportul de expertiză anticorupție nr. ELO26/11311 din 27.03.2026 și expertiza juridică nr. 04/2-3528 din 31.03.2026.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul de act normativ se încadrează armonios în legislația existentă.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea va fi asigurată de Ministerul Mediului prin intermediul Instituției Publice „Oficiului Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului”, în colaborare cu autoritățile publice locale.

Secretar de stat

Grigore STRATULAT

SINTEZA
la proiectul (avizarea II)

de Lege privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de dezvoltare
a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor
numărul unic 107/MM2026

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
<i>Avizare și consultare publică</i>			
Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru (scrisoarea nr. 36/01-06/344 din 19.03.2026)	1	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale – MIDR (24.03.2026)	2	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – MAIA (26.03.2026)	3	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării - MDED (26.03.2026)	4	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Energiei - ME (27.03.2026)	5	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Agencia Proprietății Publice (26.03.2026)	6	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale – MMPS (26.03.2026)	7	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Centrul Național Anticorupție (scrisoarea nr.06/2/5676 din 27.03.2026)	8	Totodată, proiectul supus expertizei lipsește atât pe pagina web a Ministerului Mediului, cât și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md . Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, nu s-au respectat	Se acceptă, se ia act.

		rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art. 10 alin. (1), art. 11 alin. (22) și art. 12 alin. (2) al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.	
Ministerul Finanțelor - MF (30.03.2026)	9	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Sănătății (scrisoarea nr. 09/1108 din 31.03.2026)	10	Lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Ministerul Justiției – MJ (scrisoarea nr. 04/2-3528 din 31.03.2026)	11	<p>Formularea art. 1 din proiectul de lege, prin care se declară utilitatea publică de interes național pentru lucrările de dezvoltare a infrastructurii regionale de gestionare a deșeurilor, prezintă o anumită inconsecvență conceptuală între calificarea juridică a interesului și natura lucrărilor descrise. Astfel, utilizarea sintagmei „<i>infrastructurii regionale</i>” în cadrul unei norme care proclamă explicit interesul național al lucrărilor <u>este de natură să creeze o ambiguitate interpretativă</u>, sugerând că lucrările vizate ar avea, în esență, un caracter predominant <u>regional</u>, iar nu unul <u>național</u>, ceea ce poate diminua fundamentarea juridică a intervenției legislative la nivelul Parlamentului.</p> <p>Totuși, potrivit notei de fundamentare, lucrările respective sunt parte integrantă a Proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova”, care urmărește <u>dezvoltarea unei infrastructuri moderne, eficiente și regionalizate</u>, însă concepută și implementată în vederea realizării unor obiective strategice la nivel național, inclusiv protecția mediului, sănătatea populației și atingerea țintelor de dezvoltare durabilă. <i>Caracterul regional</i> al organizării infrastructurii <i>reprezintă doar un mecanism tehnic de implementare</i>, fără a afecta natura unitară și națională a interesului public urmărit.</p> <p>În acest context, accentuarea lucrărilor de „dezvoltare a infrastructurii regionale” la art. 1, fără o corelare expresă cu dimensiunea națională a proiectului, este susceptibilă să inducă percepția că lucrările sunt de interes regional, ceea ce</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Nu se susține excluderea cuvântului „regional”, deoarece acesta descrie modelul de organizare teritorială a infrastructurii prevăzut de Programul național pentru gestionarea deșeurilor pe anii 2023–2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 972/2023, care consacră abordarea regională și dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor în șase regiuni de management al deșeurilor. Caracterul regional al infrastructurii nu contravine caracterului național al utilității publice, întrucât lucrările vizează realizarea unui sistem național integrat de gestionare a deșeurilor, în interesul întregii societăți, în sensul art. 5 alin. (3) și art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 488/1999. Pentru înlăturarea oricărui echivoc, art. 1 se reformulează prin menționarea expresă că <i>infrastructura regională constituie parte a sistemului național integrat de gestionare a deșeurilor și a Proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova”</i>.</p>

	<p>contravine atât scopului declarat al proiectului, cât și temeiului juridic invocat în baza art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999. Această lipsă de claritate poate genera dificultăți în aplicare și interpretare, inclusiv în ceea ce privește justificarea declarării utilității publice de interes național.</p> <p>Atragem atenția că, potrivit art. 6 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 488/1999, pentru lucrările de interes comun al mai multor raioane și/sau municipii, utilitatea publică se declară de către consiliile lor, iar în caz de divergențe - de către Guvern.</p> <p>Prin urmare, se impune reformularea dispoziției art. 1 în sensul reflectării explicite a caracterului național al lucrărilor, prin raportare directă la Proiectul „Deșeuri solide în Republica Moldova”, astfel încât să rezulte fără echivoc că infrastructura, deși organizată pe regiuni, constituie parte a unui sistem național integrat. O asemenea precizare ar asigura coerența normei, ar elimina orice interpretare eronată privind nivelul de interes al lucrărilor și ar consolida temeiul juridic al declarării utilității publice de interes național.</p>	
	<p>La art. 6 se va indica nu doar notificarea obligatorie a titularilor cu ale căror drepturi este grevat bunul imobil cu privire la expropriere, dar și cu privire la formarea bunurilor imobile.</p>	Se acceptă.
	<p>La art. 9 pct. 1) lit. b), care instituie interdicția eliberării actelor permissive pentru executarea lucrărilor de construcție pentru bunurile imobile supuse exproprierii, necesită a fi reexaminată prin prisma corelării sale cu dispozițiile art. 3 alin. (2) din proiect, în vederea evitării unor eventuale blocaje la implementare. În forma actuală, norma instituie o interdicție generală care, prin caracterul său absolut, poate fi interpretată ca aplicabilă inclusiv lucrărilor de utilitate publică de interes național reglementate de acest proiect.</p> <p>Or, art. 3 alin. (2) prevede expres posibilitatea emiterii autorizației de construire, în regim derogatoriu, fără acordul autentificat notarial al proprietarilor, tocmai în scopul asigurării implementării rapide și neîngrădite a lucrărilor de infrastructură prevăzute de lege. În aceste condiții,</p>	Se acceptă.

		<p>menținerea unei interdicții generale de eliberare a actelor permissive, fără o delimitare clară a sferei sale de aplicare, este de natură să genereze un conflict normativ intern și să creeze incertitudine juridică în procesul de autorizare a lucrărilor.</p> <p>În acest context, se impune revizuirea dispoziției menționate, astfel încât interdicția să fie formulată în mod clar și limitativ, excluzând explicit lucrările de utilitate publică de interes național prevăzute de proiect.</p>	
		<p>La art. 10 lit. a) se va indica numărul și anul adoptării Codului urbanismului și construcțiilor, după cum urmează „nr</p>	Se acceptă.
		<p>La art. 11, pentru indicarea exactă a momentului intrării în vigoare a actului normativ, cuvintele „<i>peste o lună</i>” se vor substitui cu cuvintele „<i>la expirarea termenului de o lună</i>”.</p>	Se acceptă.
<p>Congresul Autorităților Locale din Moldova – CALM (scrisoarea nr. 50 din 20.02.2026)</p>	<p>12</p>	<p>În Art. 9 (La data intrării în vigoare a prezentei legi: 2) se consideră nule: b) avizele, acordurile, permisele sau autorizațiile eliberate unor terțe persoane pentru bunurile imobile expropriate): referitor la sintagma „<i>autorizațiile eliberate unor terțe persoane</i>”, considerăm că aceasta necesită a fi reformulată cu următorul cuprins: „<i>autorizațiile, inclusiv eliberate unor terțe persoane</i>”, în caz contrar, actele (autorizațiile etc) eliberate titularilor bunurilor expropriate – nu vor cădea sub interdicția prevăzută la Art. 9 alin. 2) lit. b), i.e. nu vor fi considerate nule conform scopului urmărit al normei.</p>	<p>Se acceptată. Problema semnalată a fost soluționată integral, utilizând redacția proprie, mai riguroasă.</p>
		<p>Reieșind din explicațiile autorului din sinteza la proiect, referitoare la propunerile Primăriei or. Ialoveni (aviz nr. 380 din 27.01.2026), solicităm luarea la control a următoarelor măsuri menționate, cu informarea suplimentară a Primăriei or. Ialoveni și a CALM: 2.1. Aspectele logistice (fluxuri/distanțe) urmează a fi definitive prin studiile de fezabilitate și deciziile de implementare ale proiectului și vor fi validate prin consultarea APL în etapa de proiectare/implementare.</p>	Se ia act.

	<p>2.2. Propunerea privind „Identificarea și planificarea unui punct de transfer amplasat mai aproape de orașul Ialoveni (zona metropolitană Chișinău) pentru reducerea costurilor de transport și a impactului de mediu”, va fi transmisă pentru analiză tehnico-economică în cadrul implementării proiectului.</p>	
--	--	--